

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИДАКТИКА ГЕОГРАФІЇ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Дидактика географії**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 “Освіта / Педагогіка”** спеціальності **014 “Середня освіта”** предметної спеціальності **014.07 Середня освіта (Географія)** освітньої програми **“Географія”**.

Укладач: Салюк Мар’яна Романівна, доцент, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Потіш Л.А.
(ПІБ)

© Салюк М.Р., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 42 самостійної роботи студента – 78	II	II
	Лекції:	
	24 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	18 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78 год.	106 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Дидактика географії**» є формування у студентів розуміння методологічних засад викладання географії в загальноосвітніх навчальних закладах, розвиток їхнього творчого методично-прикладного мислення в цій галузі, спрямованого на подальше креативне виконання функцій вчителя географії сучасної школи.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння теоретичних засад дидактики географії на основі компетентнісного підходу, психодидактичних засад формування географічних знань, використання різноманітних технологій навчання;
- навчити самостійно визначати зміст і методичний апарат навчання географії; вміти диференціювати навчальний матеріал на основний та допоміжний;
- сформувати вміння працювати з науково-методичною літературою, самостійно проводити наукові дослідження з дидактики географії, здійснювати діагностування ефективності процесу формування географічних компетентностей, використовувати психологічні методи дослідження особливостей засвоєння учнями навчальної інформації;
- навчити аналізувати шкільні програми, підручники та інші засоби навчання і доцільність застосування дидактичних інструментів у навчально-виховному процесі, проектувати зміст навчання, різні види пізнавальної діяльності учнів і способи їхнього включення у процес навчальної діяльності, планувати педагогічну діяльність учителя;
- напрацювати вміння користуватися методичним апаратом навчання географії; підготувати майбутніх вчителів до здійснення навчально-виховного процесу; забезпечити опанування педагогічними технологіями.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 2. Здатність самовдосконалюватися, постійно підвищувати кваліфікацію із розумінням предметної області обраної професії, її основних концепцій, понятійно-термінологічного апарату та місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, вміти комунікувати з іншими, логічно викладати свою думку як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні сучасні технології у науковій, освітній, просвітницькій та громадській роботі, абстрактно мислити та системно аналізувати і узагальнювати інформацію в галузі предметної діяльності.

ЗК 5. Вміння виявляти та вирішувати в професійній діяльності проблемні задачі, приймати науково-обґрунтовані управлінські рішення.

ЗК 8. Уміння об'єктивно оцінювати і доносити знання як до фахової аудиторії, так і до широкого загалу із використанням наукової термінології та сучасних методів і технологій презентації інформаційних матеріалів.

ФК 1. Набуття предметно-географічних, природознавчо-наукових, психолого-педагогічних компетентностей, оволодіння фундаментальними знаннями з дисциплін географічної науки на різних просторових рівнях (глобальному, національному і локальному), методологією географічних досліджень взаємозв'язків у складній системі «Людина–Природа» в контексті досягнення цілей збалансованого розвитку.

ФК 2. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, вивчення і креативного застосування досягнень національної та світової географічної науки в науковій і педагогічній діяльності.

ФК 4. Здатність розвивати викладацькі компетентності, вміння застосувати на практиці набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методів і прийомів навчання географії у вищих навчальних закладах відповідно до вимог державних освітніх стандартів.

ФК 5. Здатність постійно вдосконалювати та використовувати набуті знання щодо змісту, форм та методів навчання географії в загальноосвітній школі, вміння вносити інновації в навчально-виховний процес сучасної середньої школи.

ФК 6. Здатність застосування новітніх інформаційних технологій та методів швидкого пошуку необхідної професійної інформації, вміння її аналізу та опрацювання з метою напрацювання ідей щодо подальшого розвитку географічної освіти та науки.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Дидактика географії**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП): ОПП підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014“Середня освіта”:

ОК 1.1 “Педагогіка та психологія профільної та вищої школи”;

ОК 2.6 “Методологія та організація науково-педагогічних досліджень”;

ОК 2.5 “Методика навчання географії у вищій школі”.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «“Географія ”», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання основних законів, закономірностей, понять та наукової термінології новітніх напрямків сучасної географічної освіти та науки; знання системи освіти та науки України, стану її адаптації в європейський простір.	ПРН 1
Знання принципів, методів, закономірностей, структури педагогічного процесу, новітніх освітніх засобів і технологій, які є придатними для викладання різних географічних дисциплін у вищій школі та в загальноосвітніх навчальних закладах.	ПРН 3
Знання за даною освітньою програмою, які необхідні для роботи в традиційних сферах застосування: вчителем географії в ЗОНЗ, викладачем географічних дисциплін у вищій школі, спеціалістом-географом у наукових установах, державних природоохоронних структурах та поресурсних департаментах при облдержадміністрації або відділах органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у підприємницьких структурах, що потребують фахівців-географів.	ПРН 4
Застосовувати новітні освітні методики і технології для формування в учнів школи предметних компетентностей, набуття сучасних уявлень про географічну оболонку Землі як середовище життєдіяльності людства, її структуру, природні багатства різних континентів, країн світу, України та її регіонів.	ПРН 10
Уміння самостійно організовувати польові природознавчі дослідження та спостереження, які необхідні для проведення практичних занять з географії та природознавства в школі, а також для проведення позашкільної красзнавчої роботи, формування у молоді відповідального ставлення до екологічного стану довкілля.	ПРН 11
Здатність у фаховій діяльності діяти і приймати відповідальні інноваційні рішення в ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов та вимог.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Дидактика географії**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен Знати:	

- понятійно-термінологічний апарат навчальної дисципліни; - вимогами державного стандарту базової і повної середньої освіти; - зміст, структуру, методичний апарат шкільних програм, підручників та бути спроможними аналізувати їх з теоретичних позицій дидактики й психології; - знати методи, методичні прийоми, застосування засобів і форм організації навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах.	ПРН 1, 3, 4
Уміти: - застосовувати педагогічні технології та розуміти особливості їхнього використання у навчально-виховному процесі; - планувати педагогічну діяльність, скласти тематично-поурочні плани, проектувати уроки різних типів та позакласну роботу; - здійснювати організацію активної пізнавальної діяльності школярів і формувати їхні інтелектуальні навички; - аналізувати елементи навчально-виховного процесу, досліджувати педагогічні явища з метою розв'язання педагогічних проблем; - здійснювати виховну функцію, пов'язану з реалізацією на уроках принципів навчання географії – краєзнавчого, екологічного, економічного та формування наукового світогляду школярів.	ПРН 3, 10, 11, 12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне усне опитування;
- модульне опитування;
- спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів;
- залік.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія), практичні (семінарське заняття, практична робота), наочні (ілюстрації, демонстрації).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на практичних (семінарських) заняттях, виконання самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота з тем змістовного модуля.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі усної перевірки знань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	CP	60	100
5	5	5	5	20		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	CP	50	100
5	5	5	5	5	25		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	20	5	25
Презентація			1	25
Реферат	1	20		
Модульна контрольна робота	1	60	1	50
Разом	9	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Дидактика географії**» проводиться двічі на семестр, а саме на 7 та 14 тижнях навчання згідно розкладу модульних контролів визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на лабораторні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які виконали усі види навчальної роботи. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за практичні (семінарські) роботи та самостійну роботу. Максимальна кількість балів одержаних під час контрольної роботи № 1 становить 60 балів, модульної контрольної роботи № 2 – 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання. Робота містить 5 тестів та три теоретичні запитання.

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка: національна та ECTS	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно A	Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
82-89	Добре B	Студент повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
74-81	Добре C	Студенту розкрив теоретичні питання, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.
64-73	Задовільно D	Студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння матеріалу.
60-63	Задовільно E	Студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі.
35-59	Незадовільно FX	Студенту не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

0-34	Незадовільно F	Студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.
------	-------------------	--

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Під час другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення результатів. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «**Дидактика географії**» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться в національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення їх результатів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. «Дидактики географії» як навчальна дисципліна.

Методи та засоби навчання географії.

Тема 1. Вступ. Дидактика географії як навчальна дисципліна. Структура, мета, предмет, завдання «Дидактики географії» як навчальної дисципліни. Зв'язок «Дидактики географії» з іншими дисциплінами, шкільними предметами та практикою, проблеми, які вирішуються.

Тема 2. Істрія та розвиток географії та її дидактики в Україні і світі. Розвиток і становлення географічної науки та її дидактики в Україні. Особливості шкільної географічної

освіти в країнах світу. Місце географії в структурі шкільної освіти. Проблеми географічної освіти. Складники навчання географії та стандартизація шкільної географічної освіти в Україні.

Тема 3. Методи дидактико-географічного дослідження. Психо-дидактичні засади навчання географії. Самовдосконалення вчителя географії.

Методи та етапи педагогічного дослідження. Методи дидактико-географічного дослідження теоретичного та емпіричного рівнів. Психодидактика та психодидактичні важелі засади навчання географії. Професійне самовдосконалення вчителя географії. Показники якості роботи вчителя географії.

Тема 4. Компетентісно орієнтоване навчання та його сутність. Формування предметних географічних компетентностей в учнів. Види компетентностей. Дидактичні принципи організації навчально-виховного процесу. Види та особливості засвоєння теоретичних та емпіричних географічних знань. Формування географічних вмінь і навичок та інших предметних географічних компетентностей учнів.

Тема 5. Методи та методичні прийоми навчання географії. Класифікація методів навчання географії. Рівні засвоєння знань. Вибір методів у навчально-виховному процесі. Проблемне навчання географії. Класифікація методичних прийомів за використаними засобами навчання. Наочні і практичні методичні прийоми навчання географії. Сукупність методичних прийомів як засіб реалізації обраних методів навчання.

Тема 6. Засоби навчання географії та його комп'ютеризація. Система засобів навчання географії. Комп'ютеризоване навчання географії. Географічні навчальні моделі. Графічно-знакові географічні навчальні моделі. Підручники з географії.

Змістовий модуль 2. Форми, засоби та технології навчання географії.

Тема 7. Організація навчального процесу з географії. Форми та різновиди організації навчального процесу та навчально-пізнавальної діяльності учнів з географії. Форми проведення навчання географії.

Тема 8. Урочна форма навчання географії. Урок як основна форма організації навчання. Види уроків. Структура уроків різних типів. Проектування уроків. Сучасний урок з географії. Уроки географії нетрадиційної форми. Практичні роботи з географії.

Тема 9. Позаурочна та позакласна форми навчання географії. Форми організації позакласної роботи учнів (гуртки, факультативи, Мала Академія наук, екскурсії тощо). Позакласна красназнавча робота. Організація фенологічних і метеорологічних спостережень учнів. Навчально-виховні заходи з географії (тижні географії, вечори, конференції, тематичні змагання, походи). Організація шкільних олімпіад з географії.

Тема 10. Контроль і корекція навчальних досягнень учнів з географії. Функції перевірки та оцінювання (контролю) знань учнів. Форми контролю (фронтальна, індивідуальна, групова, диференційована). Способи контролю (усний, письмовий, графічний, комп'ютерний). Нетрадиційні прийоми контролю та самоконтролю. Види контролю (попередній, поточний, тематичний (періодичний), підсумковий). Корекція знань та вмінь учнів.

Тема 11. Моделі та технології навчання географії. Дефініція моделей навчання географії та їхні типи. Види технологій організації й управління, активізації та інтенсифікації навчально-пізнавальною діяльністю учнів з географії. Види технологій розвитку самостійності навчально-пізнавальної діяльності учнів з географії. Проблемне навчання географії як підґрунтя однойменної технології навчання. Функції та етапи проблемного навчання географії.

Тема 12. Особливості навчання окремих шкільних курсів географії. Місце і значення курсів в освітній галузі «Природознавство» та для формування фізико-географічних уявлень учнів. Дидактика географії в курсах загальноосвітніх навчальних закладах. Профільне навчання географії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання: <i>денна</i>	
	Р	О у тому числі

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Вступ. Дидактика географії як навчальна дисципліна.	8	2				6
Тема 2. Істрія та розвиток географії та її дидактики в Україні і світі.	10	2	2			6
Тема 3. Методи дидактико-географічного дослідження. Психо-дидактичні засади навчання географії. Самовдосконалення вчителя географії.	10	2	2			6
Тема 4. Компетентісно орієнтоване навчання та його сутність. Формування предметних географічних компетентностей в учнів.	9	2	1			6
Тема 5. Методи та методичні прийоми навчання географії.	9	2	1			6
Тема 6. Засоби навчання географії та його комп'ютеризація.	9	2	1			6
Модульна контрольна робота	3		1			2
Разом за модуль	58	12	8			38
Модуль 2						
Тема 7. Організація навчального процесу з географії.	9	2	1			6
Тема 8. Урочна форма навчання географії.	10	2	2			6
Тема 9. Позаурочна та позакласна форми навчання географії.	10	2	2			6
Тема 10. Контроль і корекція навчальних досягнень учнів з географії.	9	2	1			6
Тема 11. Моделі та технології навчання географії.	9	2	1			6
Тема 12. Особливості навчання окремих шкільних курсів географії.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	5		1			4
Разом за модуль	62	12	10			40
Разом за семестр	120	24	18			78

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	лабораторні	практичні (семінарські)	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						

Модуль 1						
Тема 1. Вступ. Дидактика географії як навчальна дисципліна.	8	0,5		0,5		7
Тема 2. Істрія та розвиток географії та її дидактики в Україні і світі.	9,5	0,5				9
Тема 3. Методи дидактико-географічного дослідження. Психодидактичні засади навчання географії. Самовдосконалення вчителя географії.	10,5	1		0,5		9
Тема 4. Компетентісно орієнтоване навчання та його сутність. Формування предметних географічних компетентностей в учнів.	9,5	0,5				9
Тема 5. Методи та методичні прийоми навчання географії.	10	0,5		0,5		9
Тема 6. Засоби навчання географії та його комп'ютеризація.	10	1				9
Тема 7. Організація навчального процесу з географії.	11	1		1		9
Тема 8. Урочна форма навчання географії.	10	1				9
Тема 9. Позаурочна та позакласна форми навчання географії.	10,5	1		0,5		9
Тема 10. Контроль і корекція навчальних досягнень учнів з географії.	10	1				9
Тема 11. Моделі та технології навчання географії.	10,5	1		0,5		9
Тема 12. Особливості навчання окремих шкільних курсів географії.	10	1				9
Разом за семестр	120	10		4		106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Зміст та структура шкільного курсу географії.	2	0,5
2	Планування навчальної діяльності. Педагогічне дослідження.	2	
3	Психодидактичні засади навчання географії. Методи навчання географії	2	0,5
4	Формування предметних географічних компетентностей в учнів.	2	0,5
5	Типи уроків географії та їх розробка	2	0,5
6	Нетрадиційні форми організації уроку географії.	2	0,5
7	Позаурочна та позакласна форми навчання географії.	2	0,5
8	Моделі та технології навчання географії.	2	0,5
9	Дидактика географії в курсах загальноосвітніх навчальних закладах.	2	0,5
Разом		18	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Стан і розвиток шкільної географії у XXI ст.	5	7
2	Основні географічні компетенції. Програмні вимоги до навчальних	5	7

	досягнень учнів з географії.		
3	Аналіз структури навчальної програми з географії.	5	7
4	Вплив вікових особливостей психічного розвитку школярів на формування географічних знань учнів.	5	7
5	Формування інтелектуальних навичок на уроках географії.	5	7
6	Застосування навчального моделювання на уроках географії.	5	7
7	Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках географії.	5	7
8	Методика організації самостійної пізнавальної діяльності учнів засобами проблемного навчання.	5	7
9	Застосування методів навчання у шкільній практиці вивчення географії.	5	7
10	Словесні і наочні прийоми навчання у шкільній практиці.	5	7
11	Різноманітність форм організації навчальної діяльності на уроках географії. Домашня навчальна робота учнів та види і способи її перевірки.	6	7
12	Позакласна та позашкільна навчально-пізнавальна робота учнів.	5	7
13	Наочні засоби навчання та особливості їх використання на уроках географії. Технічні засоби навчання та особливості їх використання на уроках географії.	6	8
14	Застосування структурно-логічних конспектів та схем на уроках географії.	5	7
15	Саморобні навчальні моделі. Методика їхнього використання. Проект кабінету географії. Проект географічного майданчику.	6	7
	Разом	78	103

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

- дидактичні матеріали (електронний варіант лекцій, презентації тощо);
- технічні пристрої (мультимедійні апарати, стенди, моделі, Інтернет ресурси) для пред'явлення дидактичного матеріалу;
- пакети завдань для модульного та підсумкового контролю;
- картографічні матеріали, матеріали кабінету географії.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дидактика географії : монографія (електронна версія) / В.М. Самойленко, О.М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва. – К.: Ніка-Центр, 2013. – CD (40 Мб), ISBN 978-966-521-619-3. – 570 с. (49,2 д.а.).
2. Викладання дидактики географії : Навчальний посібник / В.М. Самойленко, О.М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва. – К.: ДП "Прінт Сервіс", 2016. – 240 с.
3. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 136 с.
4. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання) [Текст] / Т. Г.Назаренко. – Х.: ВГ «Основа», 2016. – 112 с.: іл., табл.. – (Серія «Бібліотека журналу «Географія»; Вип.. 11 (155)).

5. Вішнікіна Л.П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія / Л.П. Вішнікіна. – Потава: ТОВ «АСМІ», 2017. – 407 с.
6. Законодавство України про загальну середню освіту. – сайт МОН України, 2020-2021 рр.

Допоміжна література

1. Кобернік С.Г. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. / С.Г. Кобернік., Р.Р. Коваленко., О.Я. Скуратович.; за ред. С.Г. Коберніка. – К. : Навч. книга, 2005. – 319 с.
2. Кобернік С.Г. Збірник завдань для самостійної роботи студентів з методики навчання географії: методичний посібник для студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 80 с.
3. Кобернік С.Г. Науково-методичні засади географічної освіти в основній школі: монографія / С.Г. Кобернік – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – 346 с. 37. Кобернік С.Г. Методика навчання географії: Практикум для лабораторних занять студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 106 с.
4. Методика обучения географии в общеобразовательных учреждениях: учебное пособие для студентов вузов / [Душина И.В., Пятунин В.Б., Летягин А.А. и др.] ; под ред. И.В. Душиной. – М. : Дрофа, 2007. – 509, [3] с.
5. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія, 6 – 10 класи / [П.Г. Шищенко (керівник автор. колективу), В.М. Бойко та ін.]. – К.:ВТФ «Перун», 2006.–90 с.
6. Самойленко В.М. Навчання географії : Понятійно-термінологічний словник (з грифом МОН України, електронна версія) / В.М.Самойленко, Я.Б.Олійник, Л.П.Вішнікіна, І.О.Діброва. – К.: Ніка-Центр, 2015. – 352 с. – Електронний ресурс / Спосіб доступу: <http://www.geo.univ.kiev.ua/images/samojlenko.pdf>.
7. Топузов О.М. Проблемне навчання географії в школі: теорія і практика : монографія / Олег Михайлович Топузов. – К. : Фенікс, 2007. – 304 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Підручники для вивчення навчальної дисципліни:
https://geo.knu.ua/images/doc_file/navch_lit/Samoylenko_Tupuzov.pdf
https://geo.knu.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_dydaktyka.pdf
<https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf>
2. Освітні портали:
<http://www.geograf.com.ua/>
<http://geopom.at.ua/>
<http://rozumniki.net/catalog/products/geografiya>
<http://geo-klass.at.ua/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)